

Europees actieplan tegen staartcouperen weldra van start

Beoordeling verrijkmateriaal verplicht per 1 september

Tekst: FDL naar mededeling Departement Omgeving

Beeld: Twan Wiermans

De Europese Commissie wil de veralgemeende overtreding van de Europese richtlijn inzake het couperen van staarten aanpakken en heeft nu een beoordelingsmethode voor het verrijkmateriaal opgesteld. Vanaf 1 september 2018 moet de varkenshouder deze minimaal één keer per maand voor minstens 5 hokken uitvoeren en de gegevens beschikbaar houden voor de inspectiediensten.

De oorzaak van staartbijten is vaak moeilijk vast te stellen, maar verveling en een monotone omgeving spelen zeker een belangrijke rol. Varkens zijn nieuwsgierige en intelligente dieren die van nature graag wroeten en exploreren. Hun omgeving moet daarom voldoende complex zijn. De Europese regelgeving verplicht varkenshouders dan ook om de varkens verrijks- of afleidingsmateriaal te geven, zoals stro, hout of speelgoed. Concreet stelt de Europese Richtlijn ter zake dat alle varkens permanent moeten beschikken over voldoende materiaal om te onderzoeken en mee te spelen, bv. stro, hooi, hout, zaagsel, compost van champignons, turf of een mengsel daarvan, voor zover de gezondheid van de dieren daardoor niet in gevaar komt.

Ketting of harde bal onvoldoende

Vanuit het Departement Omgeving luidt het dat het verrijkmateriaal dat momenteel in onze regio aan varkens aangeboden wordt vaak minimaal is, bijvoorbeeld enkel een ketting. “Dat blijkt niet altijd even doeltreffend om de varkens voldoende afleiding te bezorgen. Het ideale verrijkmateriaal is zowel eetbaar, kauwbaar, onderzoekbaar en vervormbaar. De ketting voldoet slechts aan één van deze vereisten nl. onderzoekbaar”, luidt het.

Om te verzekeren dat verrijkmateriaal beter de noden van varkens vervult en zo beter aan de Europese wetgeving tegemoetkomt, wordt vanaf 1 september 2018 materiaal dat enkel bestaat uit metaal of harde kunststof, zoals een ketting of een harde bal, niet langer als voldoende beschouwd. “Het moet worden aangevuld met of vervangen door geschiktere materialen zoals stro, eventueel in een strokoker, jute zakken, natuurlijk touw (zoals hennep of sisal) of zacht en onbewerkt hout (zoals takken)”, schrijft het Departement Omgeving. “Dit materiaal mag eventueel aan een ketting bevestigd worden om het van de vloer

Vanaf 1 september 2018 wordt verrijkmateriaal dat enkel bestaat uit metaal of harde kunststof, zoals een ketting of een harde bal, niet langer als voldoende beschouwd.

weg te houden. Bijtribber zal ook nog toegelaten zijn, maar dit biedt minder verrijking aan de varkens. Je kiest dus best voor een van de andere materialen.”

Ruwvoeder wordt aanvaard op voorwaarde dat er regelmatig voldoende hoeveelheden van worden verstrekt zodat er steeds ofwel ruwvoeder ofwel sporen van recent verstrekt voeder zichtbaar zijn. Andere losse materialen zoals stro, turf, hout moeten steeds aanwezig zijn. “Stro, groenvoer of wortelgewassen die in grote hoeveelheden op de grond gegeven worden zijn de meest ideale verrijkmaterialen, maar dit is niet in alle systemen even goed mogelijk”, aldus wordt nog opgemerkt.

Voor alle varkens

Herinneren we er andermaal aan dat ook aan volgende eisen moet worden voldaan:

- er moet voldoende materiaal aanwezig zijn zodat alle varkens er toegang toe hebben.
- het materiaal moet goed bereikbaar zijn. Het mag niet vlak naast de drinknippels bevestigd worden want dit zorgt voor conflicten.

Van fundamenteel belang is ook dat ALLE varkens over hokverrijking beschikken, dus ook zeugen in de dekafdeling en het kraamhok en biggen in het kraamhok.

Berekening van de mate van interesse voor het materiaal aan de hand van het exploratief gedrag

Ga rechtop voor het hok staan.

Observeer actieve varkens gedurende twee minuten ("aanpassingstijd").

Tel het aantal varkens dat het afleidingsmateriaal aan het onderzoeken is. (A)

Tel het aantal varkens dat contact maakt met andere varkens en met de uitrusting van het hok. (B)

Waarde X wordt berekend als volgt: $A/(A+B)*100$

[illegible]

Tabel: Interpretatie resultaat beoordeling verrijkingmateriaal

Waarde X	Exploratief gedrag	Beoordeling
0-18,0	minimaal	geef ander of meer verrijkmateriaal
18,1-86,3	middelmatig	
86,4-100	maximaal	

Bron: Departement Omgeving

Ruwvoeder wordt aanvaard op voorwaarde dat er regelmatig voldoende hoeveelheden van worden verstrekt zodat er steeds ofwel ruwvoeder ofwel sporen van recent verstrekt voeder zichtbaar zijn.

- het materiaal moet schoon en veilig zijn. Autobanden zijn verboden wegens het risico op verwondingen en het gevaar voor de voedselveiligheid.

Van fundamenteel belang is ook dat ALLE varkens over hokverrijking beschikken, ***dus ook zeugen in de dekadefdeling en het kraamhok en biggen in het kraamhok.*** “In deze hokken kan verrijking voorzien worden door touwen, stukken jute en vergelijkbare zaken op een goed bereikbare plaats aan de boxen te knopen of ze via een hulpstuk te bevestigen”, luidt in deze de tip. “Losse materialen zoals stro of ruwvoeder zijn uiteraard ook toegelaten, op voorwaarde dat ze permanent beschikbaar zijn.”

Beoordelingsmethode

Vanaf 1 september 2018 moet minimaal één keer per maand voor minstens 5 hokken een beoordeling van het verrijkmateriaal uitgevoerd worden. De Europese Commissie heeft hiervoor een beoordelingsmethode opgesteld. Daarbij wordt het exploratief gedrag van de dieren berekend volgens deze formule: $A/(A+B) \times 100 = X \%$. Ga, om A en B te bepalen, voor het hok staan en tel de actieve dieren gedurende 2 minuten.

- **A:** het aantal varkens dat het afleidingsmateriaal onderzoekt

Tel hierbij ook de varkens die met de snuit/bek optimaal of suboptimaal materiaal (stro, hooi, hout, zaagsel, compost van champignons, turf, ruwvoer (indien dit geen deel uitmaakt van een rantsoen)) onderzoekt/kauwt of ermee speelt OF contact maakt met ander materiaal van ongeschikt belang (hangend object of bal).

- **B:** het aantal varkens dat contact maakt met andere varkens en met de uitrusting van het hok

Tel hierbij ook de dieren die met de snuit/bek contact maakt met een ander varken, met drek, of met de grond, de inrichting of uitrusting van het hok. Kauwen met lege mond, rollen met de tong enz., wordt hier ook meegeteld. Verwar eten/drinken niet met spelen met de voederbak.

De dienst Dierenwelzijn stelt een excelbestand ter beschikking (zie figuur) dat kan afgeprint worden of digitaal ingevuld zodat de berekening automatisch gebeurt. **Het document is downloadbaar vanaf de website www.lne.be.** Is de berekende X-waarde kleiner dan of gelijk aan 18 (zie tabel) dan moet er een ander of meer verkrijingsmateriaal worden gebruikt.

Zorgvuldig bewaren

ZEER BELANGRIJK: de ingevulde formulieren of het excelbestand moeten beschikbaar zijn voor de inspectiedienst.